

фахівців.

Для провізорів серед цілого спектру фундаментальних медичних знань, перша долікарська допомога дозволяє сформувати фахівця здатного швидко та правильно зорієнтуватися у складній ситуації, не допустити фатальних помилок або втрати часу, здійснити першочергові кроки, що врятують життя людині або стануть добрим ґрунтом для її успішного лікування у стаціонарі. Гарні знання з першої долікарської допомоги дають змогу майбутньому провізору реалізувати не лише суто професійний, але й людський обов'язок.

Література

1. Черних В. П. Сучасні підходи до оновлення стандартів вищої фармацевтичної освіти / Черних В. П., Гриценко І. С., Огарь С. В., Віннік Л. М. // Мат. Всеукр. навч.-наук. конф. – Тернопіль, 2012. – С. 38-40.
2. Євтушевський В. Становлення і розвиток інновацій у вищій школі / Вища освіта України. – 2008. – № 2. – С. 62–66.
3. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах (методичний посібник). – К.: Хрещатик, 2004. – 80 с.

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ У МАГІСТРАТУРІ

*І.В. Кривошанка
м. Полтава, Україна*

Освіта в Україні відіграє значну роль у системі соціальних інституцій, виконує традиційні функції формування знань, умінь і навичок у сфері професійної діяльності, розвиває в молоді ерудицію та інтелект і реально визначає культурні орієнтири майбутнього суспільства. Тому сталі стереотипи в системі управління освітою не повинні перешкоджати соціокультурним засадам і прагненням сучасної молоді до ініціативи, інновацій, повної самореалізації. Головне – створити середовище, в якому суб'єкти навчально-виховного процесу були б спроможні вчитися й працювати для досягнення спільної мети [3, с. 84.].

В основу освіти покладено загальнолюдські цінності – гуманізм, патріотизм, демократію, мир і дружбу між народами, злагоду між національними та релігійними спільнотами, соціальну справедливість, працелюбність, повагу до національної та світової культури. Тобто, зміст державної української освіти передбачає всебічний та гармонійний розвиток людини як у патріотичному, трудовому, моральному, так і в національному, правовому та інших аспектах.

Важливого значення набувають не лише філософсько-соціологічні міркування про відмінність у дефініціях «людина грамотна», «людина культурна», «людина компетентна», «людина навчена» тощо. Йдеться про з'ясування того, чи пов'язана система освіти з практикою; чи забезпечена вона предметним аксіологічним змістом, психолого-педагогічними технологіями; наскільки держава й суспільство взагалі мають у ній потребу [2].

Не дивлячись на те, що ідея толерантності – всі люди брати – народилася в «осьовому часі історії», часі виникнення великих релігій світу, вона досі залишається далекою від утілення. Більше того, стає все складнішою і важчою для реалізації. Етика толерантності зароджується в житті і втілюється в освіті, яка повинна не лише не відставати від життя, але випереджати та вести його за собою.

За таких обставин важливим стає виховання у майбутніх викладачів вищої школи толерантності, утвердження принципів і норм, які є необхідною умовою взаєморозуміння між людьми, взаємодії, злагоди, згуртування і консолідації суспільства. Коректність і толерантність не лише запобігають соціальним конфліктам – вони сприяють гармонійності міжособистісних стосунків, пошуку діалогу з релігійних, національних, мовних, статусних питань [3, с. 82-84.]. І це виховне завдання стоїть, насамперед, перед викладачами, які сьогодні повинні переосмислити власну діяльність із погляду толерантності.

Не секрет, що нині стосунки в освітньому середовищі далекі від толерантної взаємодії, крім того, на особистість студентів істотно впливають агресивні стосунки у зовнішньому світі. На питання про те, які з негативних соціальних явищ мають найбільше поширення серед студентів і молоді, 17% опитаних відзначили жорстокість і насильство. Тому найважливіше завдання сучасної вищої школи – розвиток особистості майбутнього викладача як носія гуманістичних поглядів, ідеї толерантності в стосунках.

Проектування толерантного освітнього середовища у магістратурі, яке є основою толерантної освітньої системи вищої школи, будується на принципах гуманізації, інтеграції, культуровідповідності, варіативності і гнучкості. Толерантна культура багатоаспектна, і будувати освітній простір необхідно з урахуванням, щонайменше, трьох складових: готовності адміністрації освітньої установи сприяти викладачам в впровадженні в культуру ВНЗ педагогіки толерантності, толерантності викладачів як зовнішньої, так і внутрішньої (загальний рівень толерантності, етнічна і соціальна толерантність, а також комунікативна толерантність як відсутність нетерпимості в спілкуванні з іншими людьми) і сприйняття студентами освітнього середовища як толерантного.

Необхідність психологічної підтримки студентів упродовж всього періоду навчання у магістратурі і на всіх етапах формування особистості очевидна, оскільки сприяє не лише її розвитку, але і збереженню психічного здоров'я. І в цьому найголовнішу роль відіграють викладачі ВНЗ. На думку студентів, викладач ВНЗ, що характеризується спокоєм, витримкою, прихильністю до оточуючих, створює емоційно-позитивну атмосферу в аудиторії, психологічно комфортні умови для самореалізації і пізнавальної діяльності студентів, стимулюючи таким чином інтерес до предмета і підвищення навчальної мотивації в цілому. Проте внаслідок емоційних перевантажень у викладачів часто накопичується дратівливість, зовнішньою ознакою якої служить комунікативна нетерпимість, що виражається в неприйнятті індивідуальності іншої людини, категоричності або консерватизмі в оцінках інших людей, прагненні перевиховати партнерів, використанні себе як еталону при оцінці поведінки і способу мислення інших людей, нетерпимості до фізичного або психічного дискомфорту, що створюється іншими людьми, невмінні приховувати або згладжувати неприємні відчуття при зіткненні з некомунікабельними партнерами, пробачати оточуючим помилки, пристосовуватися до їх характеру, звичок і бажань.

Виховання толерантності майбутніх викладачів вищої школи – складний і тривалий процес. Діяльність викладача по становленню толерантної взаємодії між викладачем і студентом повинна здійснюватися як у навчально-виховному процесі, так і в позааудиторний час. Важливо побудувати стосунки зі студентами на основі співпраці, приймаючи кожного з них як значиму і цінну особистість. Уміння йти на компроміс, домовлятися, здатність без конфлікту переконати іншого в своїй правоті і в той же час захистити його права, сприяти зближенню інтересів різних національних культур студентів, і в той же час непримиренність до таких антисоціальних явищ, як фашизм, наркоманія, расизм, – ось позиція толерантного викладача. Толерантність викладачів виявляється в їхній поведінці: у здатності спокійно розібратися в конфлікті між студентами, з розумінням ставитися до їхніх навчальних досягнень і зовнішнього вигляду, вчинків. І увсе це має знати і дотримуватися успішний викладач навчального закладу.

Практичні стратегії і механізми розвитку толерантної свідомості доки не розроблені і не можуть бути універсальними. Тому доцільно звертати увагу перш за все на розвиток навичок толерантної комунікації – основи побудови толерантного освітнього середовища. Для цього необхідно:

- включення в діяльність з побудови толерантного середовища всіх учасників освітнього процесу, включаючи адміністрацію, викладачів і студентів вищої школи;
- урахування індивідуальних і статевовікових особливостей студентів;
- шанобливе ставлення до особистості всіх суб'єктів освітнього процесу. Поважаючи і приймаючи позицію і думку студентів (не обов'язково погоджуючись із ними) і при

необхідності корегуючи їх, викладач показує приклад толерантного ставлення до людини з іншим поглядом на світ;

– опора на позитивні якості студентів: позитивний соціальний досвід, розвинені (нехай навіть в невеликій мірі) конструктивні уміння взаємодії з людьми;

– єдність формування когнітивного, афектного і поведінкового аспектів толерантності;

– діалогізація освітнього простору і опора на співпрацю як провідний тип взаємодії [1, с.2-4.].

Вважаємо, що для становлення толерантних взаємин в освітньому середовищі насамперед необхідно створити систему довірливих відносин між студентами і викладачами та переконати молодь у необхідності наслідувати ті зразки поведінки, що можуть бути позитивно сприйняті суспільством.

Основна ідея будь-яких заходів щодо розвитку толерантних якостей освітнього середовища полягає в тому, щоб створити умови для розвитку ціннісних якостей особистості. Акцент при цьому робиться на ті з них, які допомагають цінувати культурну і соціальну відмінність між людьми, виховують терпиме, толерантне ставлення до оточуючих. Слід зауважити, що становлення особистості неможливе без створення відповідного середовища, сприятливого для розвитку світоглядних установок майбутнього викладача ВНЗ. Тому в даному випадку доцільно використовувати комплексний підхід, що полягає в продуктивній взаємодії всіх суб'єктів освітнього процесу: викладачів, адміністрації вищої школи, студентів, їхніх батьків, громадських організацій міста.

Література

4. Дружинина А.Е. О формировании толерантных отношений в образовательной среде [Текст] / А. Е. Дружинина // Химия в школе : научно-теоретический и методический журнал. – 2010. – №5. – С.2-4.

5. Михальченко М.І. Освіта і наука: пошуки нових парадигм модернізації [Текст] / Л.Губерський, В.Андрущенко, М.Михальченко. – К., 2002. – 246 с

6. Соціокультурні засади менеджменту в освіті [Текст] / С.М.Омельченко // Педагогіка і психологія. – 2002. – №3. – С. 82-84.

ПРЕДМЕТНІ КОМПЕТЕНЦІЇ З ХІМІЇ УЧНІВ ВИЩИХ ПРОФЕСІЙНИХ УЧИЛИЩ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

*Н.В. Крилова
м. Луганськ, Україна*

**«Компетенции для ученика – это образ
его будущего, ориентир для освоения»**

Хуторской А.В., доктор пед. наук, г. Москва

Професійно-технічна освіта в Україні на рівні II–III рівнів акредитації набирає обертів. Цьому процесу сприяють розроблені в освіті компетентнісний та особистісно-орієнтований підходи. Таке поєднання націлене на формування інтегрованої здатності учнів, яка складається із знань, вмінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть реалізовуватися на практиці. Світові тенденції соціально-економічного розвитку країн, які відображені в Декларації Тисячоліття ООН (Україна приєдналась із 2000 року), передбачають об'єднання зусиль щодо компетентнісної спрямованості освіти, усунення невідповідності змісту освіти засадам орієнтації на майбутню професію та потребам ринку праці.

Випускники професійно-технічних навчальних закладів у сучасних умовах розвитку виробництва й інформаційного забезпечення управління підприємствами мають володіти такими характеристиками, які забезпечать їх швидку адаптацію до умов праці. Це не лише набір знань, умінь і навичок, але і притаманних їм особистісних характеристик, які при наявності досвіду діяльності дозволять реалізуватися на ринку праці. Саме компетентнісний